پرسش و پاسخ

در مورد

عادات طبیعی زنان

(احکام فقهی)

شیخ/ محمد صالح العثیمین

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

الحمدلله، نحمده ونستعينه ونستغفره، ونعـوذ بـالله مـن شرور أنفسنا، ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله فـلا مضـل له، ومن يضلل فلا هادى له، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لاشريک له، وأشهد أن محمدا عبده ورسوله ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلا تَمُوتُنَّ إِلاَّ وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾[1]. ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالاً كَثِيراً وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيباً﴾[2]. ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلاً سَدِيداً * يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِعِ

---

[1] آل عمران: 102

[2] النساء: 1.

اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزاً عَظِيماً﴾[1].

از آنجائیکه جریان و توقـف خونهـای طبیعـی زنـان (حیض و نفاس) در فقه اسلامی تحریم و تحلیل بعضی از عبادات و مسائل خانوادگی و زناشـوئی از آن ناشـی مـی شود، و چون مسائل آن بیشتر مربوط به زنان بـوده و آنهـا غالبا بعلت شرم و حیا در مورد آن سوال نمی کنند، لذا در رابطه با آن خونهای طبیعـی بسـیاری از احکـام بـر آنهـا پوشیده می ماند، این بود که مناسـب دانسـتیم بعضـی از فتاوای شیخ محمد صالح العثیمین را کـه در ایـن رابطـه بصورت سوال و جواب منتشر شده بود انتخاب کرده و آن را در اختیار خواهران مومن قرار دهیم تا شـاید قـدمی در راه آگاهی آنها در این رابطه برداشته باشیم.

از خداوند خواهانیم که این عمل ناچیز را مورد قبـول قرار دهد و آن را برای مسلمین ثمر بخش گرداند.

و صلی الله علی محمد و علی آله و صحبه و سلم.

بسم الله الرحمن الرحيم

---

[1] الاحزاب: 73

1- از شیخ که خداوند درجه او را در زمره راهیافتگان بلند فرماید سوال شد که آیا دلیلی بر زمانبندی بعضی از فقها در مورد شروع حیض (عادت ماهیانه) در نه سالگی و پایان آن در پنجاه سالگی وجود دارد؟

شیخ چنین پاسخ دادند: دلیلی بر زمانبندی شروع حیض در نه سالگی و پایان آن در پنجاه سالگی وجود ندارد، و صحیح آنست که هر وقت زن آنخون معروف نزد زنان را ببیند آن خون، خون حیض است، زیرا که خداوند می فرماید:

﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذىً﴾ (البقرة: 222).

و درباره حیض از تو می پرسند، بگو حیض پلیدی است.

آیه عمومیت دارد و خداوند حکم (حلال و حرامی که از وجود حیض ناشی می شود) را به وجود حیض وابسته نموده، و برای آن سنی را تعیین نفرموده است، پس واجب است که به آنچه حکم بدان وابسته است که همان وجود

(حیض) باشد رجوع شود، پس هر وقــت حــیض وجــود داشته باشد حکم ثابت می شود و هرگــاه وجــود نداشــته باشد حکم ثابت نمی شود، بنابراین هر وقت زن حیض را ببیند حائض (در حال عادت) است گرچه در سنی کمتر از نه سال و بیشتر از پنجاه باشد، زیرا زمانبنــدی احتیــاج بــه دلیل و حال آنکه دلیلی بر زمانبندی وجود ندارد.

2- از شیخ درباره زنی که بیشتر از پنجاه ســال دارد و از وی خونی با اوصاف معروف (اوصاف حیض) خــارج می شود، و زن دیگری که عمرش از پنجــاه تجــاوز مــی کند، خونی از وی خارج مــی شــود کــه اوصــاف خــون معروف را ندارد بلکه مایل به رنگ زرد و یا کدر می باشد سوال شد.

شیخ فرمودنــد: زنــی کــه از وی خــونی بــا اوصــاف معروف خارج می شود صحیحتر آنست که آن خون، خون حیض می باشد، زیرا که حد و مرزی برای حد اکثر ســن حیض وجود ندارد، بنابراین برای خون آن زن احکام خون حیض مانند دوری از نماز، روزه، جماع، وجــوب غســل، قضای روزه و مانند آن مترتب می شود. اما زنی که زردی

و کدری از او خارج می شود، در صورتی آن که زردی و کدری در هنگام عادت باشد حیض بشمار می رود، و اگر در هنگام عادت نباشد حیض بشمار نمـی رود، امـا اگـر خون، خون حیض معروف باشد و قبـل یـا بعـد از زمـان عادت خارج شود این تغییر زمـان اثـری نـدارد و زمـان خروج آن، زن باید احکام حـیض را رعایـت کـرده و در پایان غسل نماید. آنچه ذکر شد بر مبنای آن قول صحیحی بود که سن حیض حد و مرزی ندارد، اما بر حسب مذهب امام احمد بن حنبل بعد از سن پنجاه حیض وجود نـدارد گرچه خون سیاه عادی باشد، که بـا آن حـال بایـد روزه بگیرد و نماز بخواند و در پایان احتیاج به غسل ندارد، اما این قول صحیح نیست.

3- از شیخ درباره خونی که از زن حامله خـارج مـی شود سوال شد؟

جناب شیخ چنین پاسخ دادنـد: - زن حاملـه عـادت ماهیانه به وی دست نمی دهد، و همانگونه که امام احمـد -رحمت الله علیه- می فرماید: زنان با قطع حیض متوجـه حاملگی می شوند، و به گفته دانشـمندان: خداونـد خـون

حیض را غذای جنین در شکم مادر قرار داده است، که هنگام وجود جنین، خون حیض قطع می گردد، اما ممکن است بعضی از زنان با حامله شدن تحت تاثیر قرار نگیرند و بر حسب عادت قبل از حاملگی جریان حیض بر آنها استمرار یابد، در چنین حالتی حکم به حائض بودن می شود، زیرا که حیض او استمرار یافته و حاملگی نیز اثری نداشته است، و هر آنچه که حیض غیر حامله آن را حرام، واجب و حلال می کند این حیض نیز آن را حرام، واجب و حلال می نماید.

خلاصه، خونی که از حامله خارج می شود بر دو نوع است:

1) نوعی که همانند قبل از حاملگی ادامه داشته باشد، که نسبت به این خون حکم به حیض بودن آن می شود، زیرا که این دال بر آن است که حاملگی بر او موثر نبوده، و در نتیجه آن خون، خون حیض است.

2) خونی که حیض بحساب نمی آید بلکه از پاره شدن رگ در اثر وقوع حادثه، بلند کردن چیزی، و یا افتادن از جائی، ناگهان از زن حامله خارج می شود که

این زن طاهر بوده و آن خون نماز و روزه را بر وی حــرام نمی کند.

4- در مورد زنی که هنگام عادت ماهیانه بعلت شرم و حیا نماز خوانده است سوال شد:

شیخ چنین پاسخ دادند: جائز نیست کــه زن در حــالی که خون حیض و خون بعد از زایمــان از او خــارج مــی شود نماز بخواند، زیرا که پیامبر -صلی الله علیــه وســلم- درباره زن فرمود: «أليس إذا حاضت لم تصل ولم تصم» مگر نه آنست که زن موقعی که حائض می شود نماز نمی خوانــد و روزه نمی گیرد؟ و مسلمانان (علمای مسلمین) همه بــر این رأی اند که روزه و نماز برای زن حائض حلال نیست، بر این اساس بر زنی که هنگام حیض نماز خوانده واجب است که از کرده خود توبه و استغفار نماید.

5- از شیخ در مورد زنی که با دارو سبب خروج خون حیض شده و نماز را ترک کرده است سوال شد که آیا بر آن زن واجب است نمازهای ترک شده را قضا نماید؟

شیخ چنین پاسخ دادنــد: - زن اگــر متســبب خــروج حیض شود نماز را قضا نمی کند، چونکه حیض خونیست

که هنگام وجود حکمش (حلال و حرامی که از وجود حیض ناشی می شود) بر آن مترتب می شود، کما اینکه اگر زن چیزی را استعمال کند که خون حیض را قطع نماید واجبست که نماز بخواند و روزه بگیرد نه اینکه روزه را قضا کند. به دلیل اینکه آن زن در اینحال حائض بشمار نمی رود، پس حکم همراه علتش می گردد، خداوند می فرماید ﴿وَيَسْأَلونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذىً﴾ و درباره حیض از تو می پرسند، بگو حیض پلیدی است. بنابراین با وجود پلیدی حکم ثابت، و بدون آن حکم ثابت نمی شود.

6- از شیخ سوال شد که آیا جائز است، زن حائض جهت شرکت در مجالس ذکر به مسجد برود؟

شیخ چنین پاسخ داد: ماندن زن حائض در مسجد جائز نیست، پس در اینصورت صحیح نیست که جهت گوش دادن به ذکر و قرائت قرآن به مسجد برود، اما عبور از آن چنانچه زن اطمینان داشته باشد که مسجد آلوده نمی شود و همچنین نشستن و گوش دادن به ذکر و قرائت قرآن در جائی خارج از مسجد بوسیله بلندگو اشکالی

ندارد، زیرا جائز است که زن در حالت قائدگی به ذکــر و قرائت قرآن گوش فرا دهد، و ثابت شده است که پیامبر -صلی الله علیه وسلم- در حالی که حضرت عایشه -رضی الله عنها- حائض بود در اتاق وی تکیه می زد و قــرآن را تلاوت می نمود، اما اینکه بــرای گــوش دادن بــه ذکــر و قرائت در مسجد بماند جائز نیست، و به همین دلیــل بــود که پیامبر -صلی الله علیه وسلم- در حجة الوداع هنگامیکــه از حائض بودن صفیه -رضی الله عنها- با خبر شد و فکــر می کرد صفیه هنوز طواف افاضه نکرده اســت، فرمودنــد: آیا ما را در انتظار خواهد گذاشت؟ گفتند: صــفیه طــواف افاضه را به اتمام رسانده. و این دال بــر آن اســت کــه در حال قاعدگی ماندن در مسجد گرچه برای عبــادت باشــد جائز نیست، و وارد است که پیامبر -صلی الله علیه وسلم- دستور دادند زنان برای نماز و ذکر به مصلی عید بروند، و زنان حائض از مصلی کناره گیرند.

7- از شیخ سوال شد که اگر مرد بخواهد در روز های آخر قاعدگی با زن خود جماع کند آیا جائز است کــه در این حال زن موافقت نماید؟

شیخ فرمودند: از این سوال پیداســت کــه آن زن مــی داند هنگام قاعدگی جائز نیست شوهرش بــا وی نزدیکــی کند و این مسئله ای است واضح. خداوند می فرماید:

﴿وَيَسْأَلونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذىً فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِـي الْمَحِـيضِ وَلا تَقْرَبُـوهُنَّ حَتَّـى يَطْهُـرْنَ فَـإِذَا تَطَهَّـرْنَ فَـأْتُوهُنَّ مِـنْ حَيْـثُ أَمَـرَكُمُ اللَّـهُ إِنَّ اللَّـهَ يُحِـبُّ التَّـوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ﴾ (البقرة: **222**).

و درباره حیض از تو پرسند، بگو: حیض پلیدی است پس در موقع حیض از زنان کناره گیرید تا آنکه پاک شوند پس آنگــاه کــه پــاک شــوند از آنجائیکه خدا به شما دستور داده است بــا آنهــا نزدیکی کنید محققا خدا توبه کاران و پاکیزگان را دوست می دارد.

و کلیه علما بر این رای اند که جماع مــرد بــا همســر خود در حال حیض حرام است، و بــر زن واجبســت کــه همسر خود را از این عمل باز دارد و با آن مخالفت ورزد که با درخواست شوهرش در این مورد موافقت نکند کــه اطاعت از مخلوق در مقابل مخالفت با خالق جائز نیســت. اما انجام اعمــال دیگــر بــا زن، بغیــر از جمــاع، در حــال

قاعدگی وی اشکالی ندارد، مثل لذت بردن از زن خـارج از شرمگاه که در این حال اگر منـی خـارج شـود غسـل واجب می گردد و اگر منی خارج نشود غسل واجب نمی شود، و اگر فقط منی از مرد خارج شود تنها غسل بر مـرد واجب می شود، و در حالتی که منـی تنهـا از زن خـارج شود غسل فقط بر زن واجب می شود، و در صورتی کـه منی از هر یک از زن و مرد خارج شود غسل بر هـر دوی آنها واجب می شود، زیرا که غسل هم با خروج منـی بـه هر وسیله ای که باشد واجـب مـی شـود و هـم بـا فـرو رفتن آلت تناسلی مرد در آلـت تناسـلی زن، گرچـه منـی خارج نشود. و این مسئله که منظورم واجب شـدن غسـل بمجرد جماع (نزدیکی) و بدون خروج منی است. اکثریت مردم از آن آگاهی ندارند. و به این مناسـبت متـذکر مـی شوم که در صورت وجوب غسل بر زن، لازم است که به تمامی بدن، مو و زیر آن آب برسـاند و هـیچ نقطـه ای از جسم خود را ترک ننماید زیرا که خداوند می فرماید:

﴿وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُباً فَاطَّهَّرُوا﴾(المائدة: **6**).

و اگر جنب باشید پس غسل کنید.

و در آیه ذکر نشده که بعضی از بدن بدون غسل باقی بماند، پس واجب است که زن به تمامی جسـم خـود آب برساند، و اگر چنانچـه بـر زخـم، شکسـتگی دنـده و یـا اعضای دیگر چسب زده باشد کافیست که روی آن را بـا آب مسح نماید و احتیاجی به تیمم نیست زیرا که در ایـن حال آن مسح جایگزین تیمم می شود.

8- از جناب شیخ سوال شد که چنانچـه زنـی بعـد از دخول وقت نماز حائض شود آیا قضای آن نماز بر وی واجب است؟

شیخ چنین پاسخ دادند: چنانچه شروع حیض مثلا نـیم ساعت بعد از دخول وقت نماز باشـد لازم اسـت بعـد از پاک شدن نمازی را که هنگام دخول وقـت آن در پـاکی بسر برده است قضا نماید خداوند می فرماید:

﴿إِنَّ الصَّلاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَاباً مَوْقُوتاً﴾ (النساء: 103).

هر آئینه نماز بر مومنان فریضه ایست وقت دار.

اما نمازهائی که هنگام حیض ترک شـده اسـت قضـا نمی نماید در قسمتی از حـدیث پیـامبر –صـلی الله علیـه

وسلم- آمده است که فرمود: «أليست إذا حاضت لم تصل ولم تصم». مگر نه اینست که اگر زن حائض شـود نمـاز نمـی خواند و روزه نمی گیرد؟

و همه علما بر این رای اند که نمازهای ترک شـده در وقت حیض احتیاج به قضا ندارد.

اما اگر بعد از پایان حیض بـه انـدازه خوانـدن یـک رکعت فرصت داشته باشد نماز آن وقت را بایـد بخوانـد. پیغمبر -صلی الله علیه وسلم- می فرماید: «من أدرك ركعة من العصر قبل أن تغرب الشمس فقد أدرك العصر» کسی که قبل از غروب آفتاب یک رکعت از نمـاز عصـر را دریابـد نمـاز عصر را دریافته است.

در اینصورت اگر چنانچه عصـر و یـا قبـل از طلـوع آفتاب پاک شود، و قبل از غروب و یا طلوع به اندازه یک رکعت وقت داشته باشد در مـورد اول نمـاز عصـر و در مورد دوم نماز صبح را باید خواند.

9- از شیخ سوال شد که زنی بعد از عمل جراحـی و چهار روز قبل از وقت عادت ماهیانه خون سیاهی بغیـر از خون عادت مشاهده نموده است و بلافاصـله بعـد از آن،

عادت ماهیانه وی شروع شــد و مــدت هفــت روز بطــول انجامیده است آیا جریان خون قبــل از هفــت روز نیــز از جمله خون عادت بحساب می رود؟

شیخ فرمودند: این مسئله باید به پزشک مراجعه شــود، چون ظاهرا این خونی که از این زن خارج شده اســت در نتیجه عمل جراحی بوده و خون ناشــی از عمــل جراحــی طبق فرموده رسول الله صلی الله علیــه وســلم: «إن ذلك دم عرق» آن خون، خونیست که در نتیجــه قطــع رگ جریــان یافته است.

و این دال بر آنست که خون ناشی از پاره شدن رگ و منجمله عمل جراحی، حیض بشمار نمی رود و منجــر بــه آنچه که حیض موجب تحریم آن است نمی شود. لــذا در چنین حالتی نماز و روزه رمضان واجب می باشد.

10- از شیخ در مورد زنی که عادتش شش روز بوده و چند روزی بر آن اضافه شده است سوال شد؟

شیخ چنین پاسخ دادند: در صورتی که عادت ایــن زن شش روز بوده باشد و سپس این مدت نه یا ده روز بطول انجامد آن زن تا زمانی که پاک نشــده باشــد نبایــد نمــاز

بخواند، به این دلیل که رسول الله -صلی الله علیه وسلم- مدت معینی را برای حیض تعیین نفرموده است، خداوند می فرماید: ﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذىً﴾ (البقرة: 222) و درباره حیض از تو می پرسند، بگو حیض پلیدی است.

پس تا زمانی که خون باقیست زن بر همان حال خود باقی می ماند تا اینکه پاک شود و غسل کرده و سپس نماز بخواند، و چنانچه در ماه بعد عادتی کمتر از ماه قبل به وی دست دهد بمجرد پاک شدن غسل می نماید گرچه از مدت ما قبل کمتر باشد، و خلاصه اینکه هرگاه حیض جریان داشته باشد جائز نیست که نماز بخواند، خواه خون حیض برابر عادت قبلی باشد و یا زیاد و کم شود، و بعد از پاکی نماز می خواند.

11- از شیخ در مورد زنی که عادتش اول هر ماه بوده و سپس خون را در آخر ماه دیده است سوال شد؟

شیخ پاسخ دادند: اگرچنانچه عادت زن به تاخیر افتد مثلا عادتش اول ماه بوده باشد و خون را در آخر آن از خون پاک شود طاهر به حساب می آید.

12- از شیخ در مورد زنی که عــادتش شــش روز اول هر ماه بوده و بعدا به استمرار خون از او جریان یافتــه است سوال شد؟

ایشان چنین پاسخ دادند: این زن که شش روز اول هر ماه خون از او خارج می شده و سپس ناگهان خون بــر او استمرار یافته، بر او واجب است که بر حسب عادت قبلی شش روز اول هر ماه را حــیض بحســاب آورد و مســائل مربوط به حیض را رعایت نماید و جریان خون بعد از آن شش روز استحاضه (جریان پیوســته خــون از زن پــس از روزهای عادت) شمرده خواهد شد، بعد از آن شــش روز غسل کرده و نماز می خواند و به جریان خون بعــد از آن اهمیت نمی دهد، زیرا که عائشه -رضی الله عنها- روایــت می کند که فاطمه بنت ابی حبیش عرض کرد: یــا رســول الله! خون پیوسته از من جریان دارد و پاک نمی شــوم آیــا نماز را ترک کــنم؟ رســول الله -صــلی الله علیــه وســلم- فرمودند: «لا إن ذلك عرق، ولكن دعي الصلاة قدر الأيام التي كنت تحيضين فيها، ثم اغتسلي وصلي»[1]. نـــه آن خـــون،

---

[1] روایت بخاری

خونیست که در نتیجه قطع رگ جریان یافته است، اما بـه شمارش روزهائی که قاعده می شدی نماز را ترک گـوی سپس غسل کن و نماز بخوان.

و در روایت مسلم آمده است کـه پیـامبر -صـلی الله علیه وسلم- خطاب به ام حبیبه دختـر جحـش فرمودنـد: «امكثي قدر ما كنت تحبسك حيضتك، ثم اغتسلي وصلي». مدت زمانی که حیضت ترا (از نماز، روزه و ...) باز می داشـت صبر کن، سپس غسل نما و نماز بخوان.

13- درباره مایع زرد رنگی که دو روز قبل از حـیض از زن خارج می شود سوال شد؟

ایشان چنین پاسخ دادند: در صورتی که این مایع زرد رنگ قبل از حیض باشد مسئله ای بوجود نمی آورد، زیرا که ام حبیبه می گوید: (ما زردی و کـدری را چیـزی بـه حساب نمی آوردیم)[1].

پس اگر این زردی قبل از حیض باشـد و بـا جریـان حیض پایان یابد اهمیت ندارد، اما اگر زن بداند کـه ایـن مایع زرد مقدمه حیض است پس باید مسـائل مربـوط بـه

[1] روایت مسلم

حیض را رعایت نماید.

14- از شیخ در مورد زنی که با دیدن کدری و قبل از عادتش نماز را ترک کرده و سپس هنگـام عـادتش خـون جریان پیدا کرده است سوال شد.

ایشان چنین پاسخ گفتند: ام عطیه -رضی الله عنها- می فرماید: (ما زردی و کـدری را چیـزی بـه حسـاب نمـی آوردیم) بر این اساس به نظـرم ایـن کـدری کـه قبـل از حیض بوجود آمده حیض به حساب نمی آید.

15- از شیخ در مورد زردی و کـدری بعـد از پـاکی سوال شد؟

شیخ گفتند: مشکلات زنان در مورد حیض دریای بـی کرانیست که بعضی از آنها در نتیجـه اسـتعمال قرصـهای ضد حاملگی پدید می آید، گرچه این مشکلات سابقا نیـز وجود داشته است، ولی وجود آن به این کثـرت متاسـفانه انسان را در حل مشکلات مربوط به آن متحیر مـی سـازد، اما قاعده کلی آن است که هرگاه زن پاک شـود و پـاکی حقیقی را مشاهده نماید (منظورم از پاکی دیدن سفیدیست و آن عبـارت از آبـی اسـت سـفید کـه زنـان آن را مـی

شناسـند)، بعـد از آن کـدری، زردی، نقطـه خـون و یـا رطوبت، حیض بحساب نمـی آیـد، و ممـانعتی در مـورد نماز، روزه، و نزدیکی مرد با همسرش بوجود نمـی آورد، زیرا که آن حیض نیست. ام عطیه می گویـد: (کنـا لا نعـد الصفرة والکدرة شیئا) ما زردی و کدری را چیزی به حساب نمی آوردیم. و ابوداود با سندی صحیح و با ایـن اضـافه: (بعد الطهر) بعد از پاکی، روایت کرده است. بر ایـن مبنـا می گوئیم: بعد از تاکید از پاکی هر مسئله ای که رخ دهد ضرری به زن نمی رساند و او را از نماز، روزه و نزدیکـی شوهرش با وی منع نمی کند، اما بر زن واجب اسـت کـه عجله نکند و پایان حیض را مشاهده نماید، زیرا که بعضی از زنان قبل از دیدن پـاکی بمجـرد اینکـه جریـان خـون کاهش یافت شروع به غسل می کنند. لـذا زنـان صـحابه پنبه آغشته به خون را نزد ام المومنین عائشـه -رضـی الله عنها- می فرستادند و ایشان می فرمـود عجلـه نکنیـد تـا اینکه مایع سفید را ببینید.

16- از جناب شیخ درباره زنی کـه پـنج روز قبـل از چله از خون نفاس پاک شده وعبادت نمـاز و روزه را

انجام داده و بعد از چله دوباره خون از وی جریان پیدا کرده است سوال شد؟

جناب شیخ چنین پاسـخ گفتنـد: چنانچـه زن قبـل از چهل روز پاک شود نماز و اگر رمضان باشد روزه بـر وی واجب است، و شوهرش حـق دارد بـا او نزدیکـی کنـد گرچه چهل روز به پایان نرسیده باشد و بر این زن که روز سی و نهم پاک شده واجب است نمـاز و روزه را انجـام دهد، و نماز و روزه ای را که به انجام رسانده به جا بـوده است، و در صورتی که بعـد از چهـل روز دوبـاره خـون جریان پیدا کند حیض شمرده می شود، مگر اینکـه خـون اکثر اوقات جریان داشته باشد که در اینصـورت فقـط در روزهای مصادف با عادتش مسائل مربـوط بـه حـیض را رعایت می کند، سپس غسل کرده و نماز می خواند.

17- از شیخ در مورد زنی سوال شد که دو هفته خون نفاس از او جریان یافته و سپس تدریجا این خون به مـاده ای خلط مانند تبدیل می شود که مایل به رنگ زرد اسـت و تا آخر چله ادامه دارد. آیا این ماده که بلافاصله بعـد از خون نفاس جریان پیدا می کند حکـم نفـاس را دارد یـا

خیر؟

شیخ چنین پاسـخ گفتنـد: در صـورتی کـه در آن زن پاکی بوضوح ظاهر نشده باشد مسائل مربـوط بـه نفـاس نسبت به آن ماده زرد رنگ و خلط مانند تعلق می گیـرد و آن زن طاهر به حساب نمی آید مگر اینکه جریان آن مـاده به پایان رسد و بعد از اینکه بوضوح اطمینان پیدا کرد کـه پاک شده واجب است که غسل کند و نماز بخواند گرچـه پاکی قبل از چله باشد. اما انتظار زنان تـا آخـر چلـه بـه گمان اینکه باید چهل روز انتظار بکشند گرچه قبـل از آن پاک شوند خطا و اشتباه بوده بلکه هرگـاه کـه زن طـاهر شود گرچه روز دهم باشد نماز بر او واجب، و آنچه برای زنان پاک از حیض و نفاس جائز است برای وی نیز جـائز می باشد حتی جماع.

18- سوال شد که اگر زنی در سه ماهگی سقط جنـین کند آیا باید آن زن نماز بخواند و یا نماز را ترک کند؟

شیخ فرمودند: نزد علما معروف است کـه اگـر زن در سه ماهگی سقط جنین کند نباید نماز بخواند زیرا اگـر زن جنینی را سقط نماید که بصورت انسان باشد خونی که از

او خارج می شود خون نفاس بوده که نباید بـا وجـود آن نماز بخواند. دانشمندان می گویند: مدت زمانی که ممکن است خلقت در آن معلوم شود هشتاد و یک روز بوده کـه این مدت از سه ماه کمتر است، در این صـورت چنانچـه متاکد باشد که در سه ماهگی سـقط جنـین کـرده اسـت خونی که از او جریان پیدا کرده نفاس می باشد امـا اگـر سقط قبل از هشتاد روز باشد خونی که در اثر آن جریـان پیدا می کند خونیست فاسد که با وجـودش نمـاز تـرک کرده نمی شود، پس این زن سوال کننده باید بخاطر آورد که اگر سقط قبل از هشتاد روز بوده باید نمازهائی را کـه ترک نموده قضا کند و اگر چنانچه نمازهائی را ترک کرده است به یاد نمی آورد باید سعی کرده و تخمینا آنچـه بـه نظرش می رسد که نخوانده است قضا نماید.

19- اگر چنانچه در ماه مبارک رمضان نقطه ای خـون در حال روزه از زن خارج شود و این وضعیت تا آخر رمضان نسبت به وی ادامه داشـته باشـد آیـا روزه اش صحیح است؟

ج- آری روزه اش صحیح است، و این نقطه خون نیز

چیزی نیست زیرا که در اثر پاره شدن رگ خارج شـده. و از علی بن ابی طالب -رضی الله عنه- نقل شده است کـه فرمود: نقطه خونی که شبیه خون بینی است حیض نیسـت ... اینچنین از علی روایت شده است.

20- هرگاه زن جریان خون و یا درد عادت را احساس نماید، اما تا قبل از غروب خون خارج نشود، آیا روزه آن روز صحیح است یـا اینکـه قضـای آن روز بـر او واجب می باشد.

ج- در صورتی کـه زن غیـر حـائض در حـال روزه احساس حرکت خون و یا درد عادت کند اما خون بعد از غروب آفتاب خارج شود، روزه آن روزش صحیح بوده و چنانچه اگر روزه فرض باشد قضای آن واجـب نیسـت و اگر روزه سنت باشد ثوابش باطل نمی شود.

21- اگر زن خونی را مشاهده کند اما متاکد نیست که آن خون، خون حیض است یا نـه آیـا روزه آن روزش صحیح است؟

ج- روزه آن روزش صحیح می باشد زیرا کـه اصـل عدم حیض است تا اینکه از حیض بودن آن خـون متاکـد

شود.

22- زنی در آخرین روزهای عـادت و قبـل از پـاکی اثـری از خـون نمـی بینـد، آیـا در آن روز و قبـل از مشاهده مایع سفید رنگ روزه بگیرد؟

ج- اگر آن زن مانند بعضی از زنان مایع سفید رنگ را مشاهده نمی کند روزه بگیرد و اگر مـایع سـفید رنـگ را مشاهده می کند روزه نگیرد تا اینکه مایع سفید را ببیند[1].

1 زیرا خروج مایع سفید که دال بر پایان حیض است، از بعضی از زنان خارج می شود و از برخی دیگر خارج نمی شود. لذا در جواب این سوال: اگر این زن بر حسب عادتش در پایان حیض مایع سفید از او خارج نمی شود (مشاهده نمی کند) بلکه مجرد قطع خون از او دلیل بر انتهای حیض وی می باشد روزه بگیرد. اما اگر بر عکس بنا به عادت وی حیضش به پایان نمی رسد مگر اینک مایع سفید از او خارج شود (مشاهده کند) روزه نگیرد تا اینکه مایع سفید را ببیند (از او خارج شود). «ناشر».